

Statsråden

Alle Fylkeskommunene
SIVA
Forskningsrådet
Innovasjon Norge (hovedkontor og distriktskontor)
Oslo Kommune

Deres ref

Vår ref
06/2290-2 UNA

Dato

**Orientering om forslag til statsbudsjett for 2007 - Programkategori 13.50
Regional- og distriktpolitikk - Foreløpige rammer**

I Innledning

Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) vil med dette informere om regjeringens forslag til budsjett for 2007 for gjennomføring av distrikts- og regionalpolitikken og om foreløpig fordeling av budsjetttrammen over programkategori 13.50 Distrikts- og regionalpolitikk. For nærmere informasjon vises til St.prp. nr. 1 (2006-2007). Endelig oppdragsbrev og tilskuddsbrev vil bli sendt ut etter at Stortinget har avsluttet sin behandling av budsjettforslaget. Det kan komme endringer i rammer og fordelingen av midler. Dette orienteringsbrevet er derfor å betrakte som et planleggingsgrunnlag.

II Rammer for 2007

Regjeringen foreslår i statsbudsjettet for 2007 en samlet bevilgning på **2 746,479 mill. kr** over programkategori 13.50, inkludert videreføring av kompensasjonstiltak for økt arbeidsgiveravgift. Statsbudsjettet viderefører distriktsløftet som regjeringen har lovet i Soria Moria-erklæringen og konkretisert i St.meld. nr 21 (2005-2006) *Hjarte for heile landet*. Gjeninnføringen av differensiert arbeidsgiveravgift er svært viktig for distriktsområdene. Samtidig øker de særskilte distrikts- og regionalpolitiske virkemidlene under KRD i 2007 med 153 mill. kr, utenom kompensasjonsmidlene for

differensiert arbeidsgiveravgift. Denne økningen har samlet sett en tydelig distrikts- og

*Fordeling av samlet bevilgning over program-
kategori 13.50 på kap./poster, i tusen kr*

	2006	2007
• Tilskudd til fylkeskommunene for regional utvikling, kap. 551, post 60 (eksklusive Oppland)	1 054 555	1 151 980
• Utviklingsmidler til Oppland fylkeskommune, kap. 551, post 64, for videreføringen av forsøket "Fritt fram". (Beløpet inkluderer også midler tildelt fra andre dept.)	80 413	81 499 ¹
• Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift kap. 551, post 61	1 105 000	755 000
• Transportstøtte, kap. 551, post 70 (jf. tilsagnsfullmakt i St.prp. nr. (2005-2006))	300 000	375 000
• Nasjonale tiltak for regional utvikling, kap. 552, post 72	319 000	372 600
• Kunnskapsutvikling, informasjon mv. under KRD, kap. 552, post 21	8 997	10 400

småsamfunnsprofil. Samtidig gjør utvidelsen av det distriktpolitiske virkeområdet at noen fylker i Sør-Norge får relativt mer midler enn før. Budsjettet har også gitt rom for en økning i midlene til fylker med kommuner utenfor virkeområdet for at de skal ha et bedre grunnlag for å drive regionalt utviklingsarbeid.

I pkt IV under er rammer og nye prioriteringer for de enkelte postene presentert nærmere. I tillegg har vi lagt ved oversikten over fylkesfordeling av rammen på kap. 551, post 60, jf. vedlegg 1.

Det nye virkeområdet for distriktsrettede direkte bedriftstøtte, som ble godkjent av ESA i juli 2006, gjelder fra 1. januar 2007. Soneinndelingen for støtteintensitet for bedriftstøtte er nylig avklart. Samtidig er syv nye kommuner innlemmet i det distriktpolitiske virkeområdet. Informasjon om dette ligger på hjemmesidene til Kommunal- og regionaldepartementet. Virkeområdet vil bli nedfelt i retningslinjer for virkemidlene og etter behov i egen forskrift. Departementet vil komme tilbake med mer informasjon om dette.

III Overordnede regional- og distriktpolitiske mål og strategier

¹ I tillegg vil 2,09 mill. kr bli overført fra kap 551 post 60 som resultat av justering mot endelige budsjettall, slik at summen som tilføres fra KRD til kap 551 post 64 blir 57,11 mill kr

Statsbudsjettet tar bl.a. utgangspunkt i distrikts- og regionalmeldingen som ble lagt fram i vår, St.meld. nr. 21 (2005-2006) *Hjarte for heile landet. Om distrikts- og regionalpolitikken*. Regjeringen vil legge til rette for at alle skal ha frihet til å bosette seg der de ønsker, og å utløse verdiskapingspotensialet i alle deler av landet. For å nå disse målene er det viktig å fremme utvikling av arbeidsplasser, gode tjenestetilbud og attraktive steder i alle deler av landet. Statlig innsats på mange politikkområder er viktig for å nå målene i distrikts- og regionalpolitikken. Den sterke økningen i frie inntekter til kommunene i de to siste budsjettene, satsingen på samferdsel i årets budsjett og gjeninnføringen av differensiert arbeidsgiveravgift fra 1. januar 2007 er svært sentrale i denne sammenhengen.

De distrikts- og regionalpolitiske virkemidlene under programområde 13.50 skal styrke grunnlaget for bosetting og verdiskaping i områder og landsdeler med særlige utfordringer, og i hovedsak brukes innenfor det distriktspolitiske virkeområdet. I tillegg kan noe av midlene benyttes utenfor virkeområdet for å bidra til å utløse regionale verdiskapingspotensialer.

Midlene skal bidra til å styrke verdiskapingen i ulike typer næringsmiljø og til utvikling av attraktive arbeidsplasser gjennom å fremme innovasjon, omstilling og nyetableringer. Departementet legger særlig vekt på at innsats for entreprenørskap og nyetableringer blir tilpasset utfordringer som møter unge, kvinner og innvandrere. Midlene skal også bidra til utvikling av lokal infrastruktur, kompetanse og attraktive steder. I 2007 er det særlig aktuelt å bidra til utbredelse av bredbånd, jf Fornyings- og administrasjonsdepartementets satsing på dette i 2007 gjennom HØYKOM.

IV Foreløpige rammer, fordelinger og prioriteringer for de enkelte tilskuddspostene under programkategori 13.50 Distrikts- og regionalpolitikk

Kap. 551, post 60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling

Regjeringen foreslår å bevilge 1 151,98 mill. kr over kap. 551, post 60 for 2007, som i sin helhet vil bli fordelt til fylkeskommunene ². Fylkesfordelingen etter ulike kriterier av den foreslåtte rammen framgår av vedlegg 1. Modellen som ligger til grunn for fylkesfordelingen er endret for 2006, jf. beskrivelse av vektorer i vedlegg 1. Departementet vil i løpet av høsten 2006/vinteren 2007 starte opp arbeidet med evaluering av 60-posten, i dialog med fylkeskommunene.

Endringer i retningslinjene for kap. 551, post 60 fra 1. januar 2007

Departementet ønsker at fylkeskommunene i samarbeid med de regionale partnerskapene skal få større frihet til å avgjøre hvilke typer fysiske investeringer og utviklingstiltak som best kan medvirke til å fremme regional utvikling. Departementet legger opp til å endre retningslinjene for midlene i tråd med dette, og samtidig sikre at de blir harmoniserte med retningslinjene for midlene over kap. 551, post 61. Nye

² I tillegg kommer 55,02 mill. kr til Oppland til samme formål som blir fordelt over kap. 551 post 64, jf egen omtale av denne posten.

retningslinjer for posten vil bli utsendt sammen med endelig oppdrags- og tilskuddsbrev.

Grunnlaget for fordeling av midlene

Rammene til fylkene blir fastsatt etter både objektive og skjønnsmessige kriterier.

- *Objektive kriterier:* Fordelingen av rammen mellom fylkene skjer i hovedsak på grunnlag av folketall innenfor de enkelte sonene av det distriktpolitiske virkeområdet, med vekting av sonene etter distriktpolitisk prioritet. De nye kommunene i virkeområdet har fått en noe lavere vekting som en ettårig overgangsordning for innfasing av den nye virkemiddelbruken. Nytt fra 2007 er innføring av en bunnplanke for alle fylkene, som vil utgjøre 2 mill. kr neste år. Alle fylkeskommunene er i 2007 garantert et minstebeløp på 8 mil kr³. Samlet sett gir de objektive kriteriene en klar distriktsprofil i fordelingen av midlene, selv om fylker med alle eller noen kommuner utenfor virkeområdet får noe mer midler etter objektive kriterier enn før.
- *Skjønnsmessige kriterier:* I 2007 blir det tatt særlige hensyn til områder med store omstillingsutfordringer, bl.a. på grunnlag av innspill fra fylkene. Se oversikt i vedlegg 2 over områdene som er lagt til grunn for skjønnstildelingen. Gjennom skjønnstildelingen bidrar departementet også til at kommunale næringsfond kan bli tilført midler tilsvarende samme nivå som i 2006. I tillegg er departementets bidrag til grenseregionalt programsamarbeid synliggjort på deltakende fylker etter en foreløpig og sjablonmessig fordeling, jf. vedlegg 2 og nærmere omtale nedenfor.

Nasjonalt bidrag til grenseregionalt samarbeid gjennom Europeisk territorielt samarbeid (tidligere Interreg III A)

Departementet legger opp til å delfinansiere grenseregionalt samarbeid med tilsvarende finansieringsandel i programmene som i inneværende periode. Dette gjelder også for det nye programmet for Kattegat/Skagerrak. Denne statlige finansieringsandelen er foreløpig likt fordelt på fylkeskommunene ut ifra programmer de deltar i. Siden programmene ikke er endelig avklart, kan fylkesfordelingen bli endret. Den endelige tildelingen av midler vil skje på bakgrunn av godkjenning i departementet av innsendte programmer høsten 2006, med de nødvendige avklaringene i fylkene. Midler til de ulike programmene vil av praktiske hensyn bli overført direkte til sekretariatsfylkene.

Forholdet til Småsamfunnssatsingen over kap. 552, post 72

Det blir lagt opp til en sterk økning i tilskudd fra Kommunal- og regionaldepartementet til prosjekt og piloter under Småsamfunnssatsingen over kap. 552, post 72 i 2007. Bruken av disse midlene bør bli sett i sammenheng med tilsvarende satsinger i fylkene over kap. 551, post 60. Fordelingen vil derfor skje etter innspill fra fylkeskommunene.

³ . "Garantert minstebeløp" er et beløp som ingen fylker skal komme under ved fordelingen etter objektive kriterier. "Bunnplanken" er et likt beløp som fordeles til alle fylker før resten av midlene fordeles etter objektive og skjønnsmessige kriterier.

Departementet vil komme tilbake med ytterligere informasjon om størrelsen på midlene og opplegg for behandling av søknader i et eget brev i høst.

Kap. 551, post 61 Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift

Regjeringen har foreslått en bevilgning på 755 mill. kr på denne posten for 2007. Bevilgningen i 2007 skal også dekke tilsagn på 320 mill. kr gitt i tilsagnsfullmakt over budsjettet for 2006. I tillegg gis det en tilsagnsfullmakt på 140 mill. kr som kommer til utbetaling i 2008. Regionene som ikke fullt ut får gjeninnført ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift, kan således disponere en ramme på 575 mill. kr for 2007. Departementet vil i eget brev orientere nærmere om bl.a. hvilke områder som omfattes av ordningen etter 1. januar 2007 og om forvaltningen av midlene. Departementet vil også komme tilbake til den fylkesvise fordelingen av rammene når disse foreligger ved årsskiftet 2006/2007.

Fra 2007 legges det opp til at kap. 551, post 61, også kan benyttes til å finansiere transportstøtte som kompensasjon for bortfall av differensiert arbeidsgiveravgift dersom lokale og regionale myndigheter og næringsliv ønsker det. En slik regional transportstøtteordning vil finansieres av hver enkelt fylkeskommune.

Transportstøtteordningen må forhåndsgodkjennes av EFTAs overvåkingsorgan, ESA. Departementet vil sette i gang arbeidet med notifikasjon til ESA, og er i dialog med fylkeskommunene om dette.

Kap. 551, post 70 Transportstøtte

Ordningen med nasjonal transportstøtte over kap. 551, post 70 faller bort fra 2007. I 2007 bevilges det 375 mill. kr til nasjonal transportstøtte jf. tilsagnsfullmakten for 2006. Beløpet skal dekke støtteberettigede kostnader for transport påløpt i 2006. Ubrukte deler av rammen vil bli overført til de berørte fylkene over kap. 551, post 61 i slutten av 2007.

Kap. 551, post 64 Utviklingsmidler til Oppland fylkeskommune – ”Fritt fram.”

Regjeringens forslag til ramme til Oppland fylkeskommune er 81,499 mill. kr, jf. vedlegg 3. I tillegg kommer 2,09 mill. kr som følge av en justert utregning av fylkesfordelingen. Rammen dekker midler fra både kap. 551, post 60 over budsjettet til Kommunal- og regionaldepartementet og midler fra andre departementer. Midler over kap. 551, post 61 kommer i tillegg.

Kap. 552, post 72 Nasjonale tiltak for regional utvikling

Regjeringen foreslår en bevilgning på 372,6 mill. kr over posten i 2007, som innebærer en økning på 53,6 mill. kroner i forhold til 2006.

I oversikten nedenfor viser vi fordelingen av rammen på program og innsatsområder i Innovasjon Norge, SIVA, Norges forskningsråd og Kommunal- og

regionaldepartementet slik den var i 2006, samt budsjettprioriteringer for 2007 på de aktuelle programmene og innsatsområdene.

Endelig fordeling mellom program og innsatsområder vil bli nedfelt i oppdragsbrevet for 2007. Virkemiddelaktørene kan foreta mindre justeringer mellom programmer og innsatsområder innenfor de rammene de får tildelt. Vi ber likevel om at eventuelle ønsker fra SIVA, Innovasjon Norge eller Norges forskningsråd om endringer i fordelingen av midler på program og innsatsområder blir tatt opp i god tid før høstens halvårsmøter.

Kvinner er en prioritert målgruppe. Det er i budsjettet avsatt 6 mill. kr til en ekstrainnsats for kvinner og entreprenørskap. Av dette vil 2 mill. kr gå til satsing på kvinner i næringshagene, 2 mill. kr til Innovasjon Norge og 2 mill. kr til Norges forskningsråd for å øke kvinnefokus i etablerte virkemidler. Departementet ønsker innspill fra virkemiddelaktørene på hvordan midlene skal nyttes innenfor eksisterende programmer.

- **SIVA, samlet økonomisk ramme 66,5 mill. kr**

Arbeidsmål	Program	2006	Foreløpig 2007
1.1 Utvikle lokal og regionale næringsmiljø og innovasjonssystemer som gir bedre vilkår for innovasjonsbasert verdiskaping	Næringshager, gammelt program	19	
	Næringshager, nytt program	10	25,5
	Inkubatorprogrammet	18	18
	Regionalisering og nettverk m.v.	5,8	3
1.3 Øke omfanget av lønnsomme etableringer	Kvinnelige gründere i næringshagene	3	5
	Industriinkubatorer	10	15

På grunn av de gode erfaringene med næringshagene og at det finnes flere gode søknader til nye prosjekter legger departementet opp til en styrking av det nye næringshageprogrammet i 2007 utover det som tidligere var planlagt. Økningen gir grunnlag for å ta opp ytterligere fem til ti nye næringshager utover de ti næringshagene som etter planene skal tas opp i 2006 og 2007.

Departementet vil også i lys av de gode resultatene så langt i industriinkubatararbeidet legg til rette for etablering av flere prosjekter på steder med omstillings- og nyskappingsbehov. Departementet øker derfor rammen i 2007 for å kunne fullfinansiere fire nye industriinkubatorer.

- **Innovasjon Norge, samlet økonomisk ramme 146,5 mill. kr**

Arbeidsmål	Programmer og satsninger	2006	Foreløpig 2007
1.1 Utvikle lokal og regionale næringsmiljø og innovasjonssystemer som gir bedre vilkår for innovasjonsbasert verdiskaping	Arena, Norwegian Centres of Expertice (NCE) og regional omstilling	45	55
1.2 Øke innovasjonsevnen og innovasjonstakten i etablerte bedrifter	NT- programmet, BIT, FRAM, iVEL, Design, internasjonale flerbedriftsprosjekter, profilering	41,5	41,5
1.3 Øke omfanget av lønnsomme etableringer	FORNY, inkubatorstipend, etablererstipend, Kvinner i Fokus, Unge i Fokus, Ung-inkubatorstipend	34	40
Tverrgående tema og foreløpig ikke disponerte midler	Tjenesteutvikling, analyser, intern "konkurransepott" til fordeling på prioriterte områder	10	10

Økningen på 10 mill. kr under arbeidsmål 1.1 i 2007. skal bidra til etablering av flere NCEer i 2007 i tråd med NCEs programplanen og til styrking av aktuelle miljø sitt kandidatur for NCE gjennom Arenaprogrammet

Arbeidsmål 1.3 styrkes ved at departementet øker bevilgningen til entreprenørskapssatsinger i Innovasjon Norge med 4 mill. kroner for 2007. I tillegg kommer 2 mill. kr til satsing på kvinner og entreprenørskap omtalt over. Entreprenørskap er prioritert satsningsområde, og i lys av gode erfaringer og evalueringer med Innovasjon Norges arbeid på området, øker departementet bevilgningen.

På førstkommende halvårsmøte ønsker departementet å diskutere nærmere fordelingen av midler på programmer under de enkelte arbeidsmålene.

- **Norges forskningsråd, samlet økonomisk ramme 42,5 mill. kr**

Mål	Program	2006	Foreløpig 2007
1.1 Utvikle lokal og regionale næringsmiljø og innovasjonssystemer som gir bedre vilkår for innovasjonsbasert verdiskaping	MOBI	19	
	VS 2010	5	
	Virkemidler for regional FoU og innovasjon (VRI) - ny overbygning fra 2007 for bl.a. MOBI og VS 2010-virkemidler		28
	KUNI	1,5	
1.3 Øke omfanget av lønnsomme etableringer	FORNY	12,5	12,5
	Kvinner og entreprenørskap		2

For 2007 legger departementet opp til å øke bevilgningene til virkemidler for regional FoU og innovasjon (VRI). Dette skal bidra til bedre samarbeid mellom forskningsmiljøer, næringsliv og offentlige myndigheter. Økningen skal også bidra økt aktivitet i flere regionale næringsmiljøer for å utnytte regionale innovasjonspotensialer.

KUNI-programmet er avsluttet og tildeles derfor ikke midler i 2007. Forskningstema knyttet til KUNI blir bl.a. videreført i forskningsprogrammet DEMOSREG.

- **Satsinger under KRD**

Tabellen nedenfor viser en foreløpig oversikt over fordeling av midler på andre avklarte satsinger og programmer finansiert over programområde 13.50.

Program og innsatsområder	2006	Foreløpig 2007
Småsamfunn, herunder Småsamfunnssatsingen, MERKUR, utviklingsstøtte til småbutikker og Kompetansesenter for distriktsutvikling	23,4	50
Kultur og næring	8	15
Ungt entreprenørskap	6	6
Internasjonalt arbeid og forpliktelser	31,1	31,6
Attraktive steder	4	4
Storbyprosjektet	3	3

Midlene til ulike typer innsats for småsamfunn øker kraftig i 2007. Økningen av midlene skal benyttes til flere piloter og prosjekter i Småsamfunnssatsingen, jf omtale på s. 4 foran i brevet. Det settes også i gang arbeidet med opprettelse av et kompetansesenter for distriktsutvikling.

Økningen av innsatsen for kultur og næring skal bidra til utvikling av kulturbaserte næringer forankret i lokalsamfunn. Dette vil ses i sammenheng med småsamfunns-satsingen og departementet ønsker å involvere fylkeskommunene i stor grad.

Prosjekter satt i gang av departementet i 2006 i regi av de nasjonale virkemiddelaktørene for å tilrettelegge for verdiskaping i kulturbaserte næringer i områder utenfor de store byene som vil bli videreført i 2007.

Departementet tar sikte på at deltakelsen i de transnasjonale og interregionale programmene i perioden 2007-13 skal videreføres, innenfor rammene av det europeiske territorielle samarbeidet. I de nye transnasjonale programmene vil det bli økt vekt på innovasjon, maritime spørsmål og tilgjengelighet. Det vil også bli lagt vekt på å få til større strategiske prosjekter, og en sterkere involvering av statlige aktører i prosjektene. Det fremtidige interregionale samarbeidet vil endre karakter fra spesielt fokus på erfaringsutveksling og nettverksbygging til også omfatte tematisk interregionalt samarbeid, utveksling av erfaringer knyttet til byfornyning og til deltakelse i Interreg og studier av den territorielle utviklingen i Europa. Den statlige finansieringsandelen til et eget samisk program vil bli videreført og dekt over kap. 552, post 72.

Midlene til å utvikle attraktive steder vil bli brukt til et nytt program for tettsteds-utvikling bygd på de gode erfaringene fra Miljøverndepartementet sitt tettsteds-program. Husbanken skal bidra indirekte og direkte i stedsutvikling gjennom arbeidet med byggeskikk, kompetanseutvikling, låne- og tilskuddsordninger og rådgivning.

Med hilsen

Åslaug Haga

- Vedlegg:
1. Oversikt over fordeling av midler over kap. 551, post 60
 2. Oversikt over grunnlaget for skjønntildeling av omstillingsmidler og den sjablonmessige fordelingen av nasjonale midler til grenseregionalt samarbeid
 3. Oversikt over midler til forsøket Fritt fram i Oppland